

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ВНТУ

протокол № 5

від «19» грудня 2017 р.

професор з наукової роботи

С. В. Павлов

ПРОГРАМА

вступного іспиту до аспірантури за спеціальністю

052 – політологія

галузь знань 05 – соціальні та поведінкові науки

Розглянуто і схвалено

Секцією Науково-технічної ради ВНТУ

протокол № 1

від «25» жовтня 2017 р.

голова секції НТР

О. В. Грушко

Вінниця 2017

1. Предмет політології, її функції та структура

- 1.1. Предмет політології, її сутність, місце та роль у житті суспільства.
- 1.2. Основні етапи становлення політології як самостійної науки, в т. ч. української.
- 1.3. Специфіка політології в системі гуманітарних наук, їх взаємозв'язок та взаємозалежність.
- 1.4. Основні категорії та функції політології, методи вивчення політичного життя.
- 1.5. Роль та місце політології на сучасному етапі світового соціального розвитку, в т. ч. і в оновленні політичного і духовного життя України.

2. Політика як соціальне явище

- 2.1. Політична сфера, її зміст, структура та сутність.
- 2.2. Основні виміри політики, визначення її ролі та місця в системі суспільних відносин
- 2.3. Різновиди та функції політики (зовнішня, внутрішня, соціальна, економічна, аграрна, національна, міжнародна, регіональна та інші)
- 2.4. Суб'єкти і об'єкти політики.
- 2.5. Соціальна структура суспільства як один із важливих детермінантів політики.
- 2.6. Політика і мораль, їх взаємозалежність.
- 2.7. Політика й сучасний розвиток українського суспільства.

3. Основні віхи світової та вітчизняної політичної думки

- 3.1. Виникнення і розвиток політичної думки в Стародавньому світі.
- 3.2. Проблема влади і держави в епохи Раннього християнства та Середньовіччя.
- 3.3. Політичні ідеї Нового часу.
- 3.4. Зародження і розвиток політичної думки в Україні.
- 3.5. Основні політико-ідеологічні доктрини сучасності (комуністична, соціал-демократична, консервативна, ліберальна, фашистська), їх характеристики.

4. Сутність і технології політичної влади

- 4.1. Поняття і основні виміри політичної влади, визначення її ролі та місця в системі суспільних відносин.
- 4.2. Основні політологічні концепції влади.
- 4.3. Державна влада як вища форма політичної влади, її основні функції.
- 4.4. Засоби масової інформації і влада, їх взаємовідносини.
- 4.5. Політичний режим як спосіб реалізації політичної влади, їх основні види (демократичний, ліберальний, авторитарний, тоталітарний).
- 4.6. Технологія здійснення політичної влади.

5. Політична система суспільства

5.1. Сутність політичної системи суспільства.

5.1.1. Поняття і структура політичної системи.

5.1.2. Функція й типологія політичних систем.

5.2. Держава в політичній системі суспільства

5.2.1. Поняття «держави» і теорії її походження.

5.2.2. Структура держави.

5.2.3. Форми державного правління.

5.2.4. Форми державного устрою.

5.2.5. Політичний режим.

5.2.6. Демократична, соціальна, правова держава.

5.3. Політичні партії

5.3.1. Поняття і типологія політичних партій.

5.3.2. Роль і функції партій у суспільно-політичному житті.

5.3.3. Поняття і типи партійних систем, їх типологія.

5.4. Громадські об'єднання і рухи:

5.4.1. Поняття, права та функції громадських об'єднань і рухів, їх місце у політичній системі суспільства.

5.4.2. Класифікація громадських об'єднань.

5.5. Політична свідомість і політична культура як елементи політичної системи

5.5.1. Сутність політичної культури.

5.5.2. Типи політичної культури.

5.5.3. Політична свідомість та поведінка в структурі політичної культури.

5.6. Основні історичні етапи становлення державності України

5.7. Особливості структури політичної системи України

5.7.1. Основні засади та принципи політичного ладу.

5.7.2. Політичні і громадянські права та свободи.

5.7.3. Виборча система в Україні.

5.8. Структура вищих органів державної влади, принципи їх функціонування

5.8.1. Статус Верховної Ради України, структура, основні повноваження, система стримувань і противаг щодо інших гілок влади.

5.8.2. Конституційний статус Президента, структура влади, основні повноваження, система стримувань і противаг.

5.8.3. Система виконавчих органів влади, їх повноваження.

5.8.4. Система судових органів влади, принципи функціонування.

5.9. Адміністративно-територіальний устрій України. Система місцевого самоврядування, його структура, повноваження, порядок формування.

5.10. Політичні партії, громадські організації, рухи, їх статус, порядок формування, права та функції.

6. Особа в сфері політики

6.1. Місце і роль особи у сфері політичних процесів.

6.2. Політична участь і політичне функціонування як особливі сфери політичної діяльності людини.

6.3. Поняття та основні характеристики політичної соціалізації.

7. Політичні еліти і політичне лідерство

7.1. Сутність, ознаки та функції політичної еліти.

7.2. Типологія політичних еліт та механізми їх формування.

7.3. Політичне лідерство: сутність, ключові якості та типи поведінки.

7.4. Класифікація та основні характеристики політичних лідерів.

7.5. Культ особистості як антипод політичного лідерства.

8. Етнонаціональні відносини у політичному житті суспільства

8.1. Політична думка про еволюцію нації як людської спільноти.

8.2. Основні категорії етнонаціональної політики.

8.3. Особливості етнонаціональних відносин в сучасній Україні.

9. Міжнародна політика і міжнародні відносини в сучасному світі

9.1. Міжнародні відносини і міжнародна політика у політичному житті суспільства.

9.2. Визначення та сутність світового політичного процесу.

9.3. Поняття зовнішньої політики держави.

9.4. Місце України в світовому політичному процесі.

10. Політичні конфлікти і кризи, шляхи їх подолання

10.1. Поняття та основні характеристики політичного конфлікту.

10.2. Параметри розвитку та види політичних конфліктів.

Політична криза і політична катастрофа.

10.3. Соціально-політичні конфлікти в Україні, їх природа та сутність.

10.4. Шляхи і методи розв'язання політичних конфліктів.

11. Глобальні проблеми сучасності та їх політологічний вимір

11.1. Сутність глобальних проблем сучасності та причини їх виникнення.

11.2. Класифікація ключових глобальних проблем сучасності та їх характеристика.

11.3. Шляхи розв'язання глобальних проблем та футурологічні прогнози щодо дальшого світового розвитку людства.

11.4. Тероризм – нова глобальна проблема сучасності.

Література

1. Конституція (Основний Закон) України. — К., 1996.
2. Закон України про вибори народних депутатів України від 17.11.2011 № 4061-VI. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4061-17>. — Назва з екрана.
3. Гольцов А. Г. Геополітика та політична географія : підручник / А. Г. Гольцов. — К. : Центр учбової літератури, 2012. — 416 с.
4. Історія політичної думки : навч. енцикл. словник-довідник для студентів ВНЗ. — Львів : Новий Світ-2000, 2014. — 765 с.
5. Корнієнко В. О. Основні політико-ідеологічні доктрини та глобальні проблеми сучасності [Текст]: навч. посіб. для студ. / В. О. Корнієнко, Г. Я. Буртяк. — ВНТУ : Вінниц. нац. техн. ун-т. - Вінниця, 2003. — 91 с.
6. Підручники з політології [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://chitalka.net.ua/zmist/politologija.html>.
7. Політична енциклопедія / ред. кол. Ю. Левенець і Ю. Шаповал. — К.: Парламентське вид-во, 2011. — 808 с.
8. Політологія : навч. посібник / за ред. М. П. Гетьманчук. — К. : Знання, 2011. — 415 с.
9. Політологія : навчальний енциклопедичний довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації / за наук. ред. д-р політ. наук Н. Н. Хоми, В. М. Денисенко, О. М. Сорба [та ін.]. — Львів : «Новий Світ-2000», 2015. — 778 с.
10. Політологія : підручник / за ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка ; видання 3-є, перероблене, доповнене. — К. : Академія, 2010. — 568 с.
11. Політологія для вчителя : навч. посібн. для студентів пед. ВНЗ / за заг. ред. К. О. Ващенко, В. О. Корнієнка. — К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. — 406 с.
12. Прикладна політологія : навч. посіб. / За ред. В. П. Горбатенка. — К. : ВЦ «Академія», 2008. — 472 с.
13. Політологія: енциклопедичний словник / [В. М. Денисенко, Л. Я. Угрин, Н. М. Хома]; за ред. д-ра філос. наук, проф. В. П. Мельника. — Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. — 770 с.
14. Рутар С. Політологія : навч. посіб. для студентів денної та заочної форм навчання / Рутар С., Прокіп А., Кендус О. — Львів : ЛКА, 2010. — 152 с.
15. Сучасна політична лексика : енциклопед. словник-довідник / І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов [та ін.] ; за наук. редакцією Н. Хоми. — Львів : Новий Світ-2000, 2015. — 396 с.
16. Шляхтун П. П. Політологія: теорія та історія політичної науки / П. П. Шляхтун. — К. : Центр уч. літ-ри, 2010. — 500 с.